

FORTIDSMINNEFORENINGEN

National Trust of Norway

TRE OG TRO
GJENNOM TUSEN ÅR

ÅRSMELDING 2020

Øtsnitt av Urnesportalen.
Den utsøkte treskurden
er i dag verdensarv.
Foto: Jiri Havran

«Ingenting slår duften av nytjæret stavkirke»

2020 ble et annerledes år i hele verden – også for Fortidsminneforeningen. Koronapandemien påvirket organisasjonen vår på to veldig viktige områder. For det første stengte den internasjonale turismen helt ned; det kom ingen cruiseskip til Norge, ingen busslaster med briter, spanjoler og kinesere strømmet til stavkirkene våre. Likevel bestemte vi oss for å holde besøkseiendommene våre åpne for publikum, og tusener av nordmenn på ferie i eget land fikk glede av skattene vi forvalter.

Mange store museer og attraksjoner valgte å holde koronastengt, og det var ingen selvfølge at vi skulle være åpne. Administrasjon, lokalt ansatte og frivillige løftet i lag for å klare det, og vi har grunn til å være skikkelig stolte.

For det andre ble det i lange perioder frarådet eller forbudt å møte mennesker utenfor egen husstand. For frivillige foreninger har det vært en stor utfordring å opprettholde kontinuitet og engasjement i et år som til tider har fortonet seg som en uendelig serie utsatte og avlyste arrangementer.

Lokallagene og avdelingene våre har imidlertid vist stor oppfinnsomhet og blant annet bydd på digitale byvandring og utendørs møter, alt etter hva lokale forskrifter til enhver tid har tillatt. Årsmøter og representantskapsmøte har blitt holdt på digitale plattformer, selv den tradisjonelle markeringen av stiftelsesdagen vår 16. desember i Dronningens gate 11 ble digital i 2020.

Vi tar med oss de gode digitale erfaringene, men erkjenner at Teams og Zoom for de fleste av oss er en blek erstatning for samværet rundt kaffekanner og kakefat, og at ingenting slår duften av nytjæret stavkirke. I det lange løp trenger vi å møte både hverandre og kulturminnene.

Foreningens ansatte har holdt hjulene i gang fra hjemmekontorene sine, publisert i digitale og analoge medier, holdt kontakten med de frivillige, fulgt opp eiendomsmassen og til og med arrangert kunstauksjon og håndverkskurs. Innsatsen har vært beundringsverdig.

Vernearbeidet tok heller ikke pause i annerledesåret. Sammen med Norske Arkitekters Landsforbund gikk vi til søksmål mot Staten for å prøve lovligheten i vedtaket om å rive Y-blokka i Regjeringskvartalet. Selv om vi til slutt tapte kampen, tror jeg at det gode arbeidet vi la ned for å redde Erling Viksjøs monumentalbygg gjorde at flere fikk øynene opp for organisasjonen vår. Kanskje kan noe av medlemsveksten vi opplevde i fjor tilskrives nettopp dette?

For gledelig nok; Fortidsminneforeningen vokser, også i motvind! Kanskje har fraværet av utenlandsreiser og mer tid hjemme gjort at flere har fått øynene opp for de nære kulturminnene, og for betydningen av lokal identitet? Flere og flere ser også at bygningsvern er godt miljøvern og at gjenbruk av gamle hus er nødvendig for å nå klimamålene. På god vei inn i sitt 177. år er Fortidsminneforeningen vital og viktig som aldri før.

Margrethe C. Stang
Styreleder

HOVEDSTYRETS ÅRSMELDING 2020

2020 ble et år preget av koronapandemien. Siden nedstengningen i mars 2020 har det aller meste av aktiviteten foregått over digitale plattformer. Hovedadministrasjonen har fulgt de statlige og kommunale retningslinjene og lagt til rette for hjemmekontor for alle ansatte. Det har blitt minimalt med besøk ute i våre lokallag og avdelinger i 2020. Mesteparten av kontakten har skjedd digitalt.

En del av våre lag og avdelinger hadde ikke rukket å avholde årsmøter før vi gikk inn i nasjonal nedstengning i mars 2020. Men de fleste klarte å omstille seg på kort tid og alle lokallag og fylkesavdelinger fikk avholdt årsmøter, enten digitalt eller etter at det ble noen lettelser i restriksjonene inn mot sommeren 2020.

Til tross for pandemien var likevel 2020 preget av et forholdsvis høyt aktivitetsnivå, og både avdeling for Bygningsvern og Museums- og eiendomsavdelingen har gjennomført mange små og store prosjekter.

På vegne av hele organisasjonen søkte vi om koronatilskudd fra Lotteritilsynets tilskuddsordning. De avdelinger og lokallag som hadde inntektssvikt fikk ca 70% i kompensasjon.

ORGANISASJON

Medlemmer

Pr. 31.12.2020 hadde Fortidsminneforeningen 7411 betalende medlemmer. Det er en gledelig økning på over 500 nye medlemmer fra 2019, da medlemstallet stoppet opp på 6884 medlemmer. Vi må tilbake til 2011 for å finne medlemstall over 7000. Det er to år siden vi tok i bruk medlemssystemet Hypersys, vi opplever at systemet er brukervennlig og funksjonelt. Flere styreledere har tatt systemet i bruk og har nytte av medlemsinformasjonen de kan hente ut, samt muligheten til å kommunisere med medlemmene via systemet. I 2020 valgte vi å gå bort fra tidligere praksis med gratis medlemskap ut året fra 1 september. I stedet opprettet vi en kampanje fra 1. september og ut året hvor nye medlemmer fikk to utgaver av magasinet Fortidsvern, samt årbok til kr 200. Medlemskapet ble overført til medlemskap med årbok året etter. Kampanjen var vellykket med mange nye medlemmer, enklere innrapportering av medlemstall for avdelingene og lokallagene og for hovedadministrasjonens regnskap.

Fortidsminneforeningen har to æresmedlemmer: H.M Kong Harald og H.M Dronning Sonja, Fortidsminneforeningens høye beskytter.

Hedersbevisninger utdelt i 2020

I 2020 ble disse tildelt Fortidsminneforeningens hedersnål:

Helge R. Opsahl, Hedmark
Håkon Li, Lærdal.

Representantskapet

Representantskapet er Fortidsminneforeningens øverste organ. Det består av delegater valgt av de forskjellige avdelingene etter medlemstall og et ordførerskap. Representantskapsmøtet i 2020 skulle avholdes i Kristiansand i juni, men ble utsatt på grunn av situasjonen med covid-19. Det ble avholdt et digitalt representantskapsmøte på den digitale plattformen

Teams lørdag 7.november. Møtet ble satt med 48 delegater/fullmakter, 12 observatører, 8 fra hovedstyret og 11 fra administrasjonen.

Avdelinger og lokallag

Fortidsminneforeningen hadde 17 fylkesavdelinger i 2020. I november slo Aust-Agder og Vest-Agder avdelinger seg sammen til Agder fylkesavdeling. I 2020 var det 51 registrerte lokallag i foreningen. Lysøens Venner inngikk i 2020 formelt som et lokallag.

Hovedstyret

Hovedstyret har gjennomført 8 ordinære møter

Styret besto frem til representantskapsmøtet 2020 av:

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Eline Holdø (Troms avdeling)

Styremedlemmer: Hans Dybvad Olesen (Rogaland), Jens Bakke (Østfold), Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane)

Varamedlemmer: Christine Frønsdal (Hordaland), Ole Jakob Holt (Oslo og Akershus), Elisabeth Erke (Finnmark)

Etter det digitale representantskapsmøtet i november 2020 besto styret av:

Leder: Margrethe C. Stang (Den trønderske avdeling)

Nestleder: Trude Knutzen Knagenhjelm (Sogn og Fjordane)

Styremedlemmer: Eline Holdø (Troms avdeling), Ole Jakob Holt (Oslo og Akershus), Elisabeth Erke (Finnmark)

Varamedlemmer: Christine Frønsdal (Hordaland), Trond Oalann, ny (Hordaland), Helge Skennes, ny (Buskerud)

Hovedstyret har et arbeidsutvalg bestående av styreleder, nestleder, samt generalsekretær.

Ansatte

Hovedadministrasjonen har sine kontorer i Dronningens gate 11 og Museums og eiendomsavdeling flytter inn i lokaler i Rådhusgata 7, Oslo. I store deler av året har de ansatte hatt hjemmekontor. I 2020 har hovedadministrasjonen bestått av:

Generalsekretær Ola Fjeldheim

Organisasjonsavdelingen:

Organisasjonssjef Espen Ophaug

Økonomiansvarlig Ingeborg Ekre

Organisasjonsrådgiver Ingunn Emdal

Organisasjonssekretær Christine Sundbø (90% stilling)

Organisasjonssekretær Hedda Skagen Paulson (50% stilling)

Rådgiver, myndighetskontakt Bo Alexander Granbo (i permisjon fra 05.11)

Kommunikasjonsansvarlig Trond Rødsmoen (50% stilling)

Redaksjon/publikasjon:

Redaktør Ivar Moe

Redaksjonsmedarbeider og fagkonsulent Trond Rødsmoen (50% stilling)

Årbokredaktør Linn Willetts Borgen (50% stilling)

Museum og eiendom:

Museums- og eiendomssjef Merete Winness

Rådgiver formidling Astrid Galstad
Rådgiver utvikling Cathrine Lillo-Stenberg
Rådgiver eiendom Christina Ljosåk Ross
Rådgiver forskning og fagutvikling, Linn Willetts Borgen (50% stilling)

Avdeling for Bygningsvern:

Prosjektleder Mathilde Sprovin (20% permisjon til 31.5. for å undervise på Arkitekturhøyskolen i Oslo, etterutdanningsmaster Arkitekturvern.)
Medarbeider Lars Erik Hald Haugen (50% stilling/75% stilling fra 01.09.2020)
Medarbeider Hedda Skagen Paulson (50% stilling)
Kommunikasjonsmedarbeider Joakim Rehaug Roth (50% stilling fra jan 2020)

Hovedadministrasjonen omfatter også et fast, ytre apparat:

Daglig leder på Borgund Tanna Gjeraker, 100% stilling
Vaktmester på Borgund Marit Kvamme Tokvam, 20% stilling
Husfrue på Røros Heidi Holden, timebasert ca. 15%

Regnskap

Regnskapet ble ført av Ingeborg Ekre.

Regnskapet for 2020 gir et korrekt uttrykk for virksomheten gjennom året og for stillingen pr. 31.12.2020.

Årets tall:

- Regnskapet viser total omsetning på kr. 50 314 496.
- Driftstilskuddet fra staten gjennom Klima- og Miljøverndepartementet var på kr. 8.876.997, hvorav 5 000 000 var til foreningens museumsdrift.
- Inntekt fra medlemskontingenten var kr. 3 639.092
- Regnskapet er gjort opp med et overskudd på kr 4.196.970.
- Foreningens egenkapital er på kr. 21.031.623.

Foreningen har egenkapital, og etter styrets oppfatning er forutsetningen for fortsatt drift til stede. Årsregnskapet for 2020 er satt opp under denne forutsetning.

Revisor har vært Revisjon 1 AS, Oslo, ved Trond Syversen

Helse, miljø og sikkerhet

Merete Winness, leder for museum- og eiendomsavdelingen var HMS-ansvarlig 2020. Det foreligger tariffavtale for de ansatte i hovedadministrasjonen, som er medlem av NHO/Abelia. I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører hovedadministrasjonen oversikt over totalt sykefravær blant de ansatte. I 2020 var sykefraværet på 0,77 %. Arbeidsmiljøet og den generelle trivselen i foreningen er god.

Det har ikke vært arbeidsulykker eller skader av noen art.

Foreningen har som mål å være en arbeidsplass med full likestilling mellom kvinner og menn og hvor det ikke skal forekomme forskjellsbehandling. Foreningens virksomhet forurenses ikke det ytre miljø. Virksomheten ved Borgund stavkirke er sertifisert som Miljøfyrtårn.

Drift av foreningen

Hovedadministrasjonens virksomhet er inndelt i tre hovedområder: organisasjon, museum og eiendom og publisering. I tillegg har foreningen prosjektet Kulturminner for alle med midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Hovedadministrasjonen har ansvar for gjennomføring av

organisasjonens fellesmøter og har støttefunksjoner for avdelingenes og lokallagenes drift og medlemsdatabasen.

I 2020 hadde lokallag og fylkesavdelingene anledning til å søke om arrangementsmidler. Disse midlene skal bidra til og støtte oppunder lokale aktiviteter i lagene. Det ble utbetalt støtte til ni gjennomførte arrangement i løpet av året. Flere planlagte aktiviteter og arrangement lot seg ikke gjennomføre grunnet koronapandemien.

Stabs- og ledermøte som vanligvis avholdes i Oslo i november ble ikke avholdt i 2020. Den årlige tradisjonen med julebisp på stiftelsesdagen 16. desember ble i 2020 markert digitalt.

Fond og stiftelser

Fisher-Lindsay-fondet er et felles skotsk-norsk fond, som forvaltes av Society of Antiquaries of Scotland (SAS) og Fortidsminneforeningen. I regi av fondet arrangeres det utveksling av forelesere i de to landene. I styret for den norske delen sitter Leif Anker, Astrid Galstad og Linn Willetts Borgen. Gjennom Miletjærefondet organiserer Fortidsminneforeningen salg av milebrent tjære til bruk på fredede bygninger.

Annen representasjon

Tidligere hovedstyreleder Leif Kahrs Jæger er Fortidsminneforeningens representant i nettverket Den Nordiske Trebyen. Organets formål er å styrke trebyene som kulturarv, livsmiljø og besøksmål. Jæger representerer også foreningen i Nordisk forum for bygningskultur (NFBK).

Matilde Sprovin representerer Fortidsminneforeningen i styret i Murbyen Oslo. Ola Fjeldheim og Espen Ophaug har representert foreningen i Kulturvernforbundets Generalsekretærforum, og deltok på Kulturvernforbundets årsmøte sammen med foreningens leder, Margrethe C. Stang. Espen Ophaug og Ingunn Emdal har representert foreningen i Frivillighet Norges nettverksgruppe for økonomiske rammevilkår. Gjennom denne gruppen jobbet Fortidsminneforeningen med forslag til ny forskrift om økonomisk rammetilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner.

Vernesak

Foreningen jobbet bredt med Y-blokken i 2020 frem til rivearbeidene startet i april. Fortidsminneforeningen og Norske Arkitekters Landsforbund stevnet staten for retten 12. mars. Hovedinnholdet i stevningen var at planen som hjemler riving av Y-blokka er ugyldig. Etter rettsmøtet i Oslo tingrett 26. og 27. mars kom retten til at det ikke var grunnlag for å stanse rivingen. Arbeidet fikk internasjonal støtte, særlig ved plasseringen på listen over «7 most endangered». Europa Nostra kunngjorde 24. mars at Y-blokka ble oppført på listen over de mest truede kulturminnene i 2020. Foreningen engasjerte seg i en rekke vernesaker i 2020. Eksempler på at aktivismen nytter så vi blant annet i Stryn hvor King Oscars Hall fikk midlertidig vern, i Orkdal hvor Follo-bygget ble reddet etter tidlige protester, og i Trondheim hvor jugendgårdene på Rødlista ble reddet når bystyret snudde.

Politisk arbeid

Fortidsminneforeningen jobbet politisk mot stortingsprosesser, statsbudsjett, høringer og programprosesser. Foreningen jobbet for å få inn våre politiske prioriteringer i arbeidene med nye partiprogram. I løpet av 2020 kom utkastene fra programkomiteene, og foreningen fikk betydelig gjennomslag hos MDG, Senterpartiet, Venstre og KrF. Dette arbeidet danner et godt grunnlag for fremtidig gjennomslag. Foreningen jobbet videre tett med Kulturmiljømeldingen Mld. St. 16, og arbeidet for å innføre et statlig fond for kulturhistorisk viktige kirkebygg.

MUSEUMS OG EIENDOMSAVDELINGEN

Formidling og publikumsutvikling

Koronapandemien og besøks sesongen ved eiendommene. Et overordnet mål for besøksdriften sesongen 2020 var å holde flest mulig av eiendommene åpne under pandemien og bidra til positive kulturarvopplevelser og sommerferietilbud i ei krevende tid. For å sikre en trygg besøksdrift i tråd med smittevernreglene ble det utarbeidet en intern veileder med råd for smittevern og tilrettelegging av besøksdriften. Det ble laget felles informasjonsmaterieil rettet mot besøkende til bruk ved eiendommene, og lagt ut smitteverninformasjon på foreningens nettside. Det ble avholdt digitale møter med ansvarlige i besøksforvaltende avdelinger og lokallag for planlegging av besøksdriften. Det samlede besøket til foreningens eiendommer var 92572 personer. Det er en nedgang på 52% fra 2019. Sesongen forløp uten smittetilfeller ved noen av eiendommene.

Museums - og eiendomsmøter.

Vårens møte ble avlyst ut fra smittesituasjonen, og det samme ble det fysiske høstmøtet. Det ble erstattet av to digitale samlinger: en dag for intern kunnskaps – og erfaringsdeling med evaluering av sesongen 2020 og blick mot 2021-sesongen. Den andre delen av møtet ble holdt som en digital fagdag om bærekraft og formidling av natur – og kulturarv der eksterne foredragsholdere bidro.

Fortimus.

Et nytt Fortimushefte, «Oppdrag Steinvikholm», ble utviklet med tekst, oppgaver og design. Heftet har reformasjonen som tema der handlingen er lagt til Urnes stavkirke, men peker mot Steinvikholm som en sentral plass i fortellingen om reformasjonen i Norge. Heftet tas i bruk i 2021-sesongen ved aktuelle eiendommer, og er også digitalt tilgjengelig på foreningens nettside.

Plan - og utviklingsarbeid for Urnes verdensarvsenter.

En arbeidsgruppe bestående av syv fagressurser i foreningen ble opprettet for utstillingsforberedende arbeid. Grappa startet sitt arbeid i januar 2020, og utarbeidet et grunnleggende utstillingsdokument som ble presentert for hovedstyret høsten 2020. Dette ble også lagt til grunn for utarbeidelse av utkast til konkurransegrunnlag for arkitektkonkurranse for verdensarvsenteret.

Det ble utarbeidet en egen kommunikasjonsstrategi for Urnes verdensarvsenter som la retning for det videre kommunikasjonsarbeidet og myndighetskontakt. På bakgrunn av de grunnleggende utstillingsplanene ble det i samarbeid med Miksmaster Creative laget en visualisering av utstillingsideer og presentasjon av planene for verdensarvsenteret. Det ble også utviklet et eget nettsted for Urnes som presenterer planer og prosjekter på veien mot et ferdig bygd senter.

Det ble gjennomført en publikumsundersøkelse i samarbeid med Rambøll som databehandlingspart. Undersøkelsen skulle gi svar på tilfredshet ved dagens besøkstilbud og ønsker for formidling og innhold i et nytt senter. Undersøkelsen ble nedskalert fra opprinnelige planer pga smittevernsituasjonen, men ga likevel tydelige resultater og indikasjoner for videre planlegging og gradvis utvikling av publikumstilbudene.

Museums- og eiendomsavdelingen har gjennom året hatt jevnlig status – og koordineringsmøter med Sogn og Fjordane avdeling for oppfølging av autorisasjonen som verdensarvsenter. Gjennom høsten ble det avholdt og en rekke felles planleggingsmøter for årsrapportering og søknad driftstilskudd med handlingsplan for 2021.

Det ble som et pilotprosjekt i museums- og eiendomsavdelingen gjennomført digital guideopplæring ved Urnes, og dette viste seg å være en effektiv og god måte å bidra til at guider har nødvendig kompetanse og tilstrekkelig faglig balast, være trygge og serviceorientert som vertskap og tydelige representanter for Fortidsminneforeningen. Interessen for denne formen for guideopplæring var stor fra andre eiendommer, og vil bli gjennomført i større skala i 2021.

Det er inngått opsjonsavtale for tomt og utformet detaljreguleringsplan, oversendt Luster kommune.

Fornytt formidling ved Kvernes stavkirke.

Som en del av å formidle forskning og ny kunnskap om kirkens datering ble det utviklet nytt formidlings- og informasjonsmaterieell på ulike språk, samt guidemanus. Museums- og eiendomsavdelingen bisto også med oppdatering av tekster på utendørs informasjonsskilter. Det ble utviklet et eget formidlingsopplegg og materieell med Fortimus for de yngste besøkende.

Kommunikasjonstiltak for eiendommene.

Det var i 2020 en økt satsning på digital profilering av eiendommene på Facebook og Instagram gjennom jevnlig oppdateringer, kampanjer og fokus på mer-opplevelser rundt eiendommene. Det ble også utviklet annonsemaler til bruk for markedsføring. Logo i nynorsk versjon ble utviklet og tatt i bruk på materieell og skilter. Skilting av eiendommer i foreningens skiltmal har blitt videreført.

Rekonstruksjon av nordportalen i Urnes stavkirke.

I 2020 ble det igangsatt et prosjekt der nordportalen i Urnes stavkirke skal gjenskapes av dagens treskjærere. Den ferdige kopien skal bli en del av utstillingen i det kommende verdensarvsenteret på Ornes, men prosjektet skal også frembringe ny kunnskap om portalens tilblivelseshistorie. Høsten 2020 ble det arrangert et innledende seminar på Ornes der mange av landets fremste treskjærere deltok. Her ble det diskutert spørsmål rundt materialbruk, håndverksprosesser, verktøy og dokumentasjon. I etterkant av seminaret ble det valgt ut tre team som skal jobbe med hver sin del av portalen. Det ble også igangsatt et arbeid for å finne trær som egner seg til portalkopien.

Skanning av nordveggen i Urnes stavkirke.

Våren 2020 ble nordveggen av skipet i Urnes stavkirke laserskannet. Arbeidet ble utført av Bjarte Aarseth og Justin Kimball fra Kulturhistorisk museum i Oslo. Skannet gir detaljert dokumentasjon av nordportalen og andre bygningsdeler fra 1000-tallet som er gjenbrukt i nordveggen til stavkirken fra 1100-tallet. Den skannede dokumentasjonen vil inngå i fremtidig sikringsarbeid og vil også danne grunnlag for arbeidet med å rekonstruere portalen.

Fotoskanning av Nore og Uvdal stavkirker.

I forbindelse med et kunnskapsprosjekt knyttet til Fortidsminneforeningens stavkirker i Buskerud, ble Nore og Uvdal stavkirker fotoskannet våren 2020. Oppdraget ble utført av Wieso AS. Gjennom 3D-modellene vil publikum få mulighet til å besøke stavkirkene digitalt.

Runologiske undersøkelser i Lydvalloftet.

Vinteren 2020 engasjerte foreningen runolog Kristel Zilmer fra Kulturhistorisk museum ved universitetet i Oslo til å undersøke og tolke nye runefunn i Lydvalloftet på Voss. Resultatene vil bli presentert i en vitenskapelig artikkel.

Dendrokronologiske undersøkelser i Lydvalloftet.

Våren 2020 ble det gjort dendrokronologiske undersøkelser i Lydvalloftet på Voss.

Innhenting av dateringsmateriale ble utført av Arild Sætre fra Museumssenteret i Hordaland, mens analysene ble foretatt av Terje Thun ved NTNU. Undersøkelsene hadde som mål å gi en mer detaljert forståelse av bygningshistorien til de to loftene. Analysene av materialet ga uklart resultat, og må derfor suppleres med ytterligere undersøkelser.

Forsikring

Forsikringssummen utgjør en stor del av de årlige driftskostnadene. Museums- og eiendomsavdelingen har gått gjennom avtalene for alle eiendommene i forhold til nåværende sikring og bruk av bygningene og dekker kostnadene til eiendomsforsikring.

Sikring

Riksantikvaren bevilget betydelige tilskudd til sikringsanleggene ved stavkirkene i 2020, og Fortidsminneforeningen har løpende dialog med myndighetene om utvikling og fornyelse av anleggene. Installering av utendørs videoovervåkingsanlegg ble ferdigstilt ved Torpo og Rødven stavkirke, og det utvendige slokkeanlegget ble oppgradert på Nore og Uvdal stavkirke. Forberedelser til oppgradering av slokkeanlegg og nytt teknisk rom for dette ved Kvernes stavkirke ble utført i 2020 med mål om ferdigstilling i 2021. Forsvarlig tilsyn med stavkirkene er helt avhengig av innsatsen som gjøres lokalt. De lokale tilsynshaverne for sikringsanleggene utfører jevnlig rutinekontroll og rykker ut ved alarmer.

Brannsikring av Hustad kirke i Trøndelag ble prosjektert i 2020 med tilskudd fra Riksantikvaren, og Fortidsminneforeningen er i dialog med Riksantikvaren om videre arbeid. Riksantikvaren og Fortidsminneforeningen har dialog om alternativer for fysisk sikring av treskurden på nordveggen på Urnes stavkirke.

Utleie

Hovedadministrasjonen formidler utleie av Rasmusgården og Per Amundsagården på Røros til foreningens medlemmer. På grunn av reiserestriksjoner og smittevern var det færre overnattinger på Røros-gårdene i 2020.

Eiendomsutvikling

Abborhøgda

I 2020 har det blant annet vært jobbet med den praktiske overføringen av eiendommen som utskilling av tomt, opprusting av vei og søknad om konsesjon. Det har vært arbeidet med å planlegge gjenoppbygging av en stall og et fjøs som sto på stedet frem til 1990 tallet som et ledd i utviklingen av plassen. I denne forbindelse er det inngått en intensjonsavtale med DNT Finnskogen og Omegn om å etablere et overnattingstilbud i stallen. Fortidsminneforeningen ønsker å bruke Abborhøgda som arena for kurs i tradisjonshåndverk. I tilknytning til oppstart av istandsetting av jordkjelleren ble det gjennomført et 2 dagers kurs i tørrmuring i juni 2020.

Hopperstad

Det ble gjennomført et parallelloppdrag for å teste ut tomten, som i reguleringsplanen for Vik kommune er avsatt til et servicebygg for Hopperstad stavkirke. Fire lokale arkitektkontor fikk i oppdrag å lage forslag til utforming i henhold til føringene i reguleringsplanen og Fortidsminneforeningens behov. På bakgrunn av disse forslagene og arbeidsgruppens innstilling tok hovedstyret våren 2020 en avgjørelse om å gå videre med planlegging av et nytt servicebygg på den regulerte tomten.

Garnisonssykehuset

Det har vært arbeidet med å få på plass et brannkonsept, utarbeide planløsning for utleieleiligheter og søke midler til en historisk tilbakeføring av et av trappeløpene. Leilighetene skal etter planen stå ferdige i juni 2021 og skal leies ut til feriegjester om sommeren og studenter ved Politihøgskolen høst, vinter og vår.

Istandsetting, vedlikehold og konservering

Tjæring

I 2020 ble Torpo, Rødven og Hopperstad stavkirke tjæret. Ved Torpo ble hele kirken tjæret, og arbeidet var finansiert av Riksantikvaren. Ved Rødven stavkirke ble vegger og vindskier tjæret, og arbeidet ble gjennomført av Fortidsminneforeningen Romsdal lokallag på dugnad og med finansiering fra Riksantikvaren.

Hopperstad stavkirke ble sist tjærebredd i 2009. Takflatene på nordsiden hadde rikelig med algevekst og det ble derfor utført et kort forprosjekt i samarbeid med utførende firma og Mycoteam for å undersøke algeveksten og finne best egnet metode for mekanisk fjerning før tjæring. Da det var lenge siden kirken sist ble tjæret, var det svært lite igjen av tjære på flere flater og arbeidet må gjentas på takflater i 2021 slik at det bygges lag med tjære.

Tjærearbeidet ble finansiert av tilskudd fra Riksantikvaren og midler fra Fortidsminneforeningen Sogn og Fjordanes vedlikeholdsfond.

Kvernes stavkirke

På Kvernes stavkirke ble det lagt på plass løsnet takstein på nordsiden av taket, vest for tårnet og festet løsnet beslag mellom mønekam og takstein på sørsiden, vest for tårnet. Arbeidet ble finansiert av Riksantikvaren.

Logtun kirke

På Logtun kirke ble kledning på gavlvegg på vestsiden skiftet ut. Gavlvegg og vindskier over vestveggen ble tjærebeiset. Kledningen var råteskadet, og det var rester av fuglereir på innsiden over muren som ble fjernet. Våpenhuset ble tjærebeiset. Arbeidet ble gjennomført på dugnad av Frosta lokallag og med finansiering fra Riksantikvaren.

Tilstandsvurdering av fire kirker

I 2020 ble leverandør for tilstandsvurdering etter NS3424 av Hustad kirke, Gaupne gamle kirke, Holdhus kirke og Stordal gamle kirke valgt. Arbeidet gjennomføres i april/mai 2021 og blir viktig grunnlag for videre arbeid med langsiktig og planmessig vedlikehold og istandsetting av kirkene. Tilstandsvurderingene er finansiert av Riksantikvaren gjennom Barne- og familiedepartementets tilskudd til kulturhistoriske viktige kirkebygg.

Fortidsminneforeningens felles vedlikeholdsfond

Midler fra Fortidsminneforeningens felles vedlikeholdsfond ble utlyst for første gang i januar 2020. Utlysningen ble sendt til avdelinger og lokallag som forvalter Fortidsminneforeningens eiendommer. Fondet var i 2020 på kr. 350 000,- og vi mottok søknader på til sammen kr. 763 000,-. I behandlingen av søknadene vektla vi kriteriene som er lagt til grunn i Retningslinjer for Fortidsminneforeningens felles vedlikeholdsfond. Tiltak som fikk tilskudd og ble som gjennomført i 2020 var vindusrestaurering på Uvdal stavkirke, gjennomgang av elektrisk anlegg på Vøienvolden gård, tilstandsvurdering av Huth fort, reparasjon av hoveddører på Holdhus kirke og Moster gamle kirke, gjennomgang og oppstart av dreneringssystem på Moster gamle kirke. Enkelte tiltak lot seg ikke gjennomføre i 2020 og resterende tilskudd fra fondet ble overført til 2021.

Gjennomgang av gjenstandsregistreringer

Det er gjennomført enkle inventarkontroller ved eiendommene Torpo stavkirke, Nore stavkirke, Urnes stavkirke, Gaupne gamle kirke, Hove kirke, Hestad kapell, Logtun kirke, Hustad kirke og Sakshaug kirke m.fl. Hensikten med gjennomgangen har vært å få et overblikk over status for dokumentasjon av foreningens gjenstandssamling og oppdatering av data i Primus. Ved Vøienvolden gård har det i samarbeid med Oslo og Akershus avdeling blitt gjennomført et pilotprosjekt for å utprøve metode for inventarkontroll.

KOMMUNIKASJON

I februar lanserte vi foreningens nye hjemmeside, utviklet av en gruppe sammensatt av representanter for avdelingene Museum- og eiendom, Kulturminner for alle, Organisasjon og Redaksjon, i samarbeid med 07 Media. Målet var en tydeligere profilering av foreningens virkeområder og bedre brukervennlighet. Den mobile løsningen ble vektlagt. En oppsummering etter ti måneders drift viste at 60 prosent av trafikken er på mobil, 30 prosent på pc og i underkant av 10 prosent på nettbrett.

Vi lanserte to verve- og profileringskampanjer i 2020. Sommerkampanjen besto av tre filmer om Borgund, Urnes og Kvernes som ble publisert på Facebook og Instagram, som innlegg og annonser. I september og oktober hadde vi en egen profilering av Kampanjepris kr 200 (som erstattet gratis medlemskap fra 1.9. og ut året), også denne laget internt.

Herlig Film ferdigproduserte to filmer om Jorderik-prosjektet; en hovedfilm om eiendommen og en film om kurs i vindusrestaurering for lærlinger. Videre planlegges det for produksjon av tre filmer som skal publiseres neste år.

Da pandemien i mars satte en brå stopper for alle aktiviteter i foreningens avdelinger og lokallag, satset vi umiddelbart på økt digital aktivitet: En omfattende produksjon av filmer og annet innhold fra eiendommene og andre av foreningens virkeområder med arbeidstittelen «Fra skattkammeret» ble produsert internt, en satsing og kompetanseutvikling vi tar med videre som en viktig del av kommunikasjonsstrategien.

Facebook og Instagram er fortsatt våre viktigste SoMe-kanaler. Ved utgangen av året hadde vi ca. 22 000 følgere på Facebook og ca. 5500 følgere på Instagram. Særlig foreningens aktivitet på Instagram økte betraktelig i 2020.

Fortidsvern – Norges største kulturminnemagasin

Foreningens medlemsblad Fortidsvern kom med fire utgivelser i 2020. Vi ser at interessen for bladet er stabil blant dem som velger Fortidsvern som en del av medlemskapet. Det er lett å tenke at et papirmagasin virker umoderne i en digital tid. I en slik sammenheng er det enda lettere å glemme at eksklusiviteten blir vannet ut i digitale versjoner. Fortidsvern er ikke alene et produkt som skal bringe informasjon til en kunde. Fortidsvern er en opplevelse som man går og venter på og som er en del av medlemmets identitet. Digitale medier gir deg en profil som bruker, men vanner ut din synlige identitet på at du støtter Fortidsminneforeningen.

Fortidsvern er et magasin som leses i ro og konsentrasjon, ikke noe man ønsker å bli hurtig oppdatert med for så å haste videre til ny informasjon. Tilsvarende netttulgaver lever på en publikasjonsarena som stadig skifter bilder og innhold fra andre nettsider som vi velger i øyeblikket. Konkurransen er stor. Slik er det på internett. Et magasin er et bakoverlent, nesten kontemplativt produkt, mens internettpublikasjoner krever en foroverlent leser som stadig skifter gir. Fortidsvern leses av ca. 20 000.

Fortidsminneforeningens årbok

Fortidsminneforeningens årbok er et av Norges eldste vitenskapelige tidsskrifter, og utkom for første gang i 1846. Artikler i årboken gir publiseringspoeng på nivå 1 og vurderes både internt av redaksjonsrådet og gjennom eksterne fagfellevurderinger. Redaksjonsrådet har i 2020 bestått av Oddbjørn Sørmoen, Morten Stige, Trond Indahl, Ane Ohrvik og Vegard Røhme.

Årboken for 2020 var viet religiøsitetens kulturminner. Gjennom dette temaet ønsket redaksjonen å nærme seg forholdet mellom det åndelige og det materielle, og belyse

hvordan ulike tiders religiøse liv har avtegnet seg i landskap, bygninger og gjenstander. Mange forfattere meldte inn bidrag, noe som sørget for god innsikt i problemstillinger det forskes på. Et emne som var særlig fremtredende i det innsendte materialet var behovet for å utvide forståelsen av hva den norske religiøse kulturarven består i, ved å trekke inn trossamfunn utenfor Den norske kirke.

7 artikler om tema, 3 artikler utenom tema, en bokanmeldelse og en nekrolog.

KULTURMINNER FOR ALLE – AVD. BYGNINGSVERN

Med bakgrunn i prosjektet Kulturminner for alle ble det i løpet av 2020 etablert en ny avdeling i Fortidsminneforeningens hovedadministrasjon: avdeling Bygningsvern. I 2020 har denne avdelingens hovedoppgaver vært Kulturminner for alle, og prosjektet Jorderik.

KULTURMINNER FOR ALLE

Søkbare midler/tilskudd 2020:

Det var ved fristen for å søke tilskudd i 2020 (1. mars) kommet inn 100 søknader. Styringsgruppemøtet av 02.04.2020 vedtok støtte til 54 prosjekter, geografisk fordelt over hele landet. Det ble til sammen delt ut kr: 7 817 756,- i tilskuddsmidler.

Styringsgruppa KFA:

Styringsgruppa KFA har bestått av Ola H. Fjeldheim, Hanne Bjørk, Bjarte Gullachsen, Einar Engen, Roald Renmælmo og Ane Marte Ringstad. Foruten styringsgruppemøtet i april, som var digitalt, ble det avholdt et fysisk styringsgruppemøte i juni 2020.

KFA nærmer seg avslutning, og det var planlagt et avsluttende styringsgruppemøte i november 2020. Dette ble avlyst grunnet Covid-19. Styringsgruppen fikk dermed ikke avholdt sitt siste møte, men er like fullt oppløst.

Ressursgruppa:

Ressursgruppa består av 15 håndverker med kunnskap om tradisjonshåndverk. Håndverkerne er benyttet som formidlere og kursholdere på workshops i KFAs regi og på ulike tilskuddsprosjekter.

På grunn av Covid-19 ble den årlige vårsamlingen for ressursgruppa avlyst. Høstsamlingen ble gjennomført i november 2020, på Hamar.

Workshop unge håndverkere:

Det er i 2020 gjennomført fem workshops for unge håndverkere:

- Nord-Trøndelag, i samarbeid med Verdalen vgs. Steinkjer vgs. Sund folkehøyskole og Stiklestad Kultursenter.
- Kristiansand, i samarbeid med Tangen vgs. og Vest-Agder Museum.
- Lillehammer, i samarbeid med Lillehammer vgs. og Lillehammer Museum, avd. Maihaugen.
- Drammen, i samarbeid med Åssiden vgs. og Drammens Museum.

- Jenteworkshop, i samarbeid med tilsynshaver og prosjektkoordinator på Lillingstøen Alexander Rauboti. Her samlet vi 20 kvinnelige, unge håndverkere til tre-dagers workshop.

Den store årlige workshopen som samler 25 unge håndverkere fra hele landet var planlagt i Oslo. Tema for workshopen var mur; muring av fire teglsteinsbuer og et hvelv i tørrstein. Grunnet Covid-19 ble workshopen utsatt til 2021.

Stipend unge håndverkere:

KFA delte i 2020 ut 4 stipend til unge håndverkere. Stipendmidlene er øremerket deltagelse på Treseminaret på Hjerleid og Handverksdagene på Røros. Det kom inn 32 søknader til fristen 15. mars 2020. Stipend ble tildelt Fredrik Nilsen Gilde (29 år), August Daren (25 år), Sindre Sandstrøm Hansen (22 år) og Sølve Leknes (25 år).

Faghefter:

KFA ferdigstilte i 2020 fagheftet *Istandsetting av vinduer*. Heftet er distribuert til våre ulike samarbeidspartnere som bygningsvernssentre, museum, og en rekke videregående skoler der vi har kontakt med lærere, fortrinnsvis for klassene Byggfag.

KFA påbegynte også fagheftet *Overflatebehandling utvendig trehus*. Heftet vil ferdigstilles i 2021.

NY STØTTE FRA SPAREBANKSTIFTELSEN DNB

Med bakgrunn i KFA søkte Fortidsminneforeningen Sparebankstiftelsen DNB om midler til prosjektet Håndlag, og fikk tilslag på 15 millioner, fordelt over fem år. I Håndlag skal vi:

- Årlig arrangerer 8 workshop for unge håndverkere.
- Dele ut fire stipend á 25 000,- til unge håndverkere.
- Videreføre ressursgruppa av håndverkere fra KFA.

*Håndlag starter opp i 2021, og vil avsluttes 2026.

Om hus og folk

Fortidsminneforeningen avd. Bygningsvern har, i samarbeid med Bygg & Bevar, gjennomført en podcast-tur i august 2020. Podcasten fikk navnet *Om hus og folk – en roadtrip om kulturminner*. Tema var kulturminner, bygningsvern og frivillighet. Reisen gikk fra Oslo til Kirkenes. Det ble produsert 23 episoder, publisert på Itunes og Spotify.

Prosjekt Jorderik

Fortidsminneforeningen ervervet sommeren 2019 eiendommen Jorderik på Lillehammer. Ansvar for istandsettingen av Jorderik ble lagt til avd. Bygningsvern våren 2020. Istandsetting av eksteriøret og bygningskonstruksjonen startet opp i april. Eksteriørarbeidene avsluttes sommer 2021 (våren 2021 starter interiørarbeidene).

Som del av istandsettingsarbeidene på Jorderik ble det i mai 2020 avholdt kurs i vindusrestaurering for lærlinger i Innlandet. Dette i samarbeid med Opplæringskontoret Innlandet.

Jorderik ble i 2020 valgt ut som en case i studiet *Bevar bygg – bevar klima*, i regi av Innlandet fylkeskommune. Studiet har omfattet beregninger av klimagassutslipp for oppgradering av eldre bygg.

Fortidsminneforeningen mottok som gave en kunstsamling etter Ola Mæhle. Inntektene av kunstsalg skal gå til istandsettingen av Jorderik. Avd. Bygningsvern avholdt, i samarbeid med Organisasjonsavdelingen, et kunstsalg på Lillehammer en helg i september.

Oslo, 19. mars, 2021

(sign)
Margrethe Stang
Styreleder

(sign)
Trude Knutzen Knagenhjelm
Nestleder

(sign)
Eline Holdø
Styremedlem

(sign)
Ole Jakob Holt
Styremedlem

(sign)
Elisabeth Erke
Styremedlem

(sign)
Ola H. Fjeldheim
Generalsekretær

Nordveggen i Urnes stavkirke laserskannes

Sommeren 2020 ble nordveggen av skipet i Urnes stavkirke laserskannet. Arbeidet ble utført av Bjarte Aarseth (bildet) og Justin Kimball fra Kulturhistorisk museum i Oslo. Skannet gir detaljert dokumentasjon av nordportalen og andre bygningsdeler fra 1000-tallet som er gjenbrukt i nordveggen til stavkirken fra 1100-tallet. Den skannede dokumentasjonen vil inngå i fremtidig sikringsarbeid og vil også danne grunnlag for arbeidet med å rekonstruere Urnesportalen.

Rekonstruksjonen inngår i prosjektet «Treets mester», der vi sammen med noen av landets fremste treskjærere skal gjenskape Urnesportalens utsøkte treskurd. Den ferdige kopien skal bli en del av utstillingen i det kommende Urnes verdensarvsenter som er planlagt åpnet i 2024, men prosjektet skal også frembringe ny kunnskap om portalens tilblivelseshistorie.

Visualisering av utstillingen «Tre og tro gjennom tusen år» i Urnes verdensarvsenter som er under planlegging. Illustrasjon: Miksmaster Creative/Foto av Urnes stavkirke: Ingebjørg Njøs Storvik

Jordkjelleren på Abborhøgda slik den var da Fortidsminneforeningen overtok eiendommen i 2019. Som ledd i istandsettingen arrangerte vi kurs i tørrmuring i juni 2020 (t.h.). Foto: Cathrine Lillo-Stenberg

En jordkjeller på Finnskogen som kursarena

Fortidsminneforeningen overtok skogfinnetorpet Abborhøgda i Kongsvinger i 2019. Som et ledd i utviklingen av plassen har vi i 2020 arbeidet med å planlegge gjenoppbyggingen av en stall og et fjøs som sto på stedet frem til 1990-tallet. Foreningen ønsker å bruke Abborhøgda som arena for kurs i tradisjonshåndverk, og i tilknytning til oppstart av istandsetting av jordkjelleren ble det gjennomført et todagerskurs i tørrmuring i juni 2020.

Garnisonssykehuset i Stavern utvikles

Fortidsminneforeningen overtok Garnisonssykehuset i Stavern i 2015, og siden har eiendommen blitt utviklet med tanke på utleieleiligheter og ulike aktiviteter. Her skal det også komme en museumsdel. Utleie starter sommeren 2021.

I bygningen fra 1790 bygges det tre utleieleiligheter for turister i sommersesongen og studenter resten av året.

Kristin Bakken (t.h.) og Anne Aarvig Falster er i gang med et pilotprosjekt for inventarkontroll på foreningens eiendom Vøienvolden gård i Oslo.

En stor gjenstandssamlingen å ha kontroll på

Museums- og eiendomsavdelingen har ansvar for Fortidsminneforeningens omfattende gjenstandssamling. I 2020 ble det gjennomført enkle inventarkontroller ved blant annet stavkirkene Torpo, Nore og Urnes, samt Gaupne gamle kirke, Hove kirke, Hestad kapell, Logtun kirke, Hustad kirke og Sakshaug kirke. Hensikten med gjennomgangen har vært å få et overblikk over status for dokumentasjon av foreningens gjenstandssamling og oppdatering av data i Primus. Ved Vøienvolden gård har det i samarbeid med Oslo og Akershus avdeling blitt gjennomført et pilotprosjekt for å utprøve en metode for inventarkontroll.

Sikring av nasjonalskattene

Riksantikvaren bevilget betydelige tilskudd til sikringsanleggene ved stavkirkene i 2020, og Fortidsminneforeningen har løpende dialog med myndighetene om utvikling og fornyelse av anleggene.

Arbeidet på Torpo stavkirke inspiseres av COWI i 2020.
Foto: Merete Winness

Mange nordmenn opplevde eget land og landets kulturskatter denne første pandemi-sommeren, blant dem Rosekyrkja i Stordal (øverst) og Hopperstad stavkirke i Vik, der tilsynshaver Kari Viken Sunde (t.v.) i 2020 tok imot besøkende på 42. året! Her er hun sammen med guide Kari Staalesen.

Åpne besøkseiendommer tross pandemien

Et overordnet mål for besøksdriften sommeren 2020 var å holde flest mulig av eiendommene åpne under pandemien og bidra til positive kulturarvopplevelser ferietilbud i en krevende tid. Og det klarte vi! Stor takk til alle våre besøksforvaltere, guider og frivillige. For å sikre en trygg besøksdrift i tråd med smittevernreglene ble det utarbeidet en intern veileder med råd for smittevern, og det ble avholdt digitale møter med ansvarlige i avdelinger og lokallag for planlegging av besøksdriften. Det samlede besøket til foreningens eiendommer i 2020 var 92 572 personer. Det er en nedgang på 52 prosent fra 2019.

Fortimus på sporet av reformasjonen

Et nytt Fortimushefte, «Oppdrag Steinvikholm», ble utviklet med tanke på våre yngste besøkende. Heftet har reformasjonen som tema der handlingen er lagt til Urnes stavkirke, men peker mot Steinvikholm som en sentral plass i fortellingen om reformasjonen i Norge. Heftet tas i bruk i 2021-sesongen ved aktuelle eiendommer, og er også digitalt tilgjengelig på foreningens nettside.

Verneaktivisme

Den trønderske avdeling og andre rivemotstandere lyktes etter årelang kamp å hindre riving av denne jugendgården.
Foto: Mona Sprenger

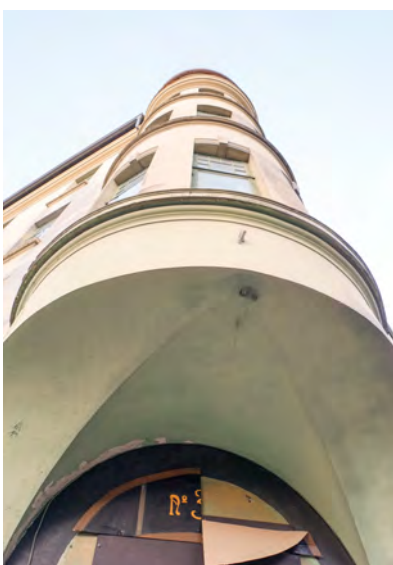

Foto: Mona Sprenger

«Jugenddronninga» som ble reddet

Elgeseter gate 30B i Trondheim, kjent lokalt som «Jugenddronninga», er et eksempel på at det kan nytte å kjempe for bevaring lenge etter at alt håp synes å være ute. Denne og to andre jugendgårder i denne innfartsåren til byen ble vedtatt revet for mange tiår siden for å «slippe bilen frem».

Men tiden – og samfunnsutviklingen – har jobbet for disse husene, det ble klart i november 2020. Mye medieomtale, demonstrasjoner og kulturelle prosjekter rundt disse bygningene de siste årene i regi av Fortidsminneforeningen og andre krefter bidro til at det ble flertall i bystyret for bevaring. Nå skal gårdene rehabiliteres og fylles med ny aktivitet.

Sommeren 2020 begynte rivingen av Y-blokka. Demonstrasjonene fortsatte under arbeidet med å skjære løs veggkunsten «Fiskerne» av Pablo Picasso og Carl Nesjar. Foto: Trond Rødsmoen

Betongmonumentet som gikk tapt

Etter åtte års kamp gikk Fortidsminneforeningen sammen med Norske Arkitekters Landsforbund våren 2020 til sak mot Staten for å få rivevedtaket for Y-blokka i Regjeringskvartalet kjent ugyldig. Da staten likevel startet rivearbeidene sommeren 2020, måtte vi frafalle søksmålet; uten bygningen intakt ga ikke en rettslig prøving av saksbehandlingen og prosessens gyldighet lenger mening.

Selve vernekampen har likevel gitt mening: Engasjementet for bevaring av arkitekt Erling Viksjøs monumentalbygg økte kraftig, Et bredt publikum fikk de siste årene øyene opp for byggets kvaliteter, noe som viser at også modernismens arkitektur ses som bevaringsverdig.

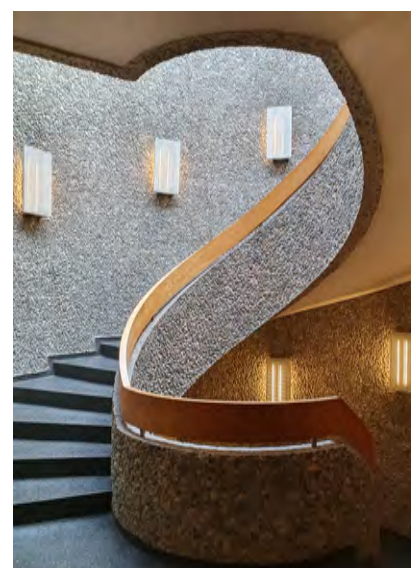

Foto: Mari Viksjø Grøstad

Medlemstur til Ruiplassen i Telemark. Marked og foredrag i Hornemangården i Trondheim under Kulturnatt.

Prispenger ble arrangementsmidler for lokallagene

Høsten 2019 var Fortidsminneforeningen en av sju Grand Prix-mottakere og fikk med det 10 000 euro under European Heritage Awards i Paris. Denne premiepengesummen ble overført til en tilskuddsordning for foreningens avdelinger og lokallag der man kan søke om støtte til å gjennomføre medlemsaktiviteter og utadrettede arrangementer. Ni arrangementer fra nord til sør ble gjennomført med et slikt tilskudd. Pandemien satte en foreløpig stopper for de resterende arrangementene som hadde søkt om midler i denne ordningen i 2020.

Kunstsalg for Jorderik

Fortidsminneforeningen mottok i 2020 samlingen etter maleren Ole Mæhle i gave. Flere hundre malerier, trykk og skisser ble solgt under en salgsutstilling i regi av foreningen, og inntektene går til istandsettingen av kunstnerhjemmet Jorderik på Lillehammer, der Mæhle levde.

Velkommen, Lysøens Venner!

Venneforeningen for Ole Bulls villa Lysøen, i Fortidsminneforeningen Hordaland avdelings eie, valgte i 2020 å bli et lokallag i Fortidsminneforeningen. De var et av lokallagene som fikk tilskudd fra arrangementsmidlene for å arrangere åpen dag for medlemmer i Hordaland på Lysøen i september. Venneforeningen har også spilt en aktiv rolle i å sikre statlige midler til rehabiliteringen av Lysøen.

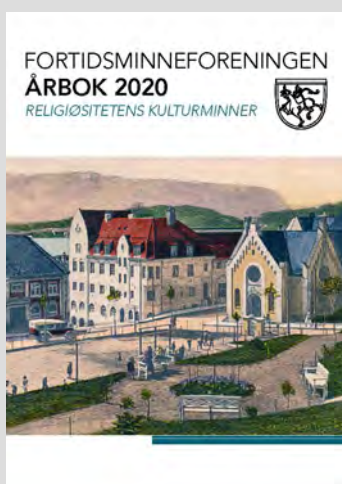
Våre publikasjoner

Foreningens medlemsblad *Fortidsvern* hadde fire utgaver i 2020. Vi ser at interessen for bladet er stabil, og at det oppleves som en markør av foreningens verdier og formål. Nr. 2 var viet Agder fylke.

Fortimus - flaggermusa med supervernekrefter ble lansert i 2019. I 2020 ble denne satsingen på formidling til barn styrket med utgivelser av aktivitetshafter tilknyttet eiendommene.

Årboken, vår vitenskapelige publikasjon, var i 2020 viet religiøsitetens kulturminner.

I regi av Kulturminner for alle ga vi ut temaheftet *Istandsetting av vinduer*.

Workshop i Drammen i september 2020: Elever i videregående skole får prøve seg på stolpeverkskonstruksjon. Foto: Hedda Skagen Paulson

Vi satser videre på kurs for unge håndverkere

Med bakgrunn i prosjektet Kulturminner for alle (KFA) ble det i løpet av 2020 etablert en ny avdeling i Fortidsminneforeningens hovedadministrasjon: Avdeling Bygningsvern. Hovedoppgavene dette året har vært å slutføre det femårige KFA-prosjektet og gjennomføre restaureringsprosjektet Jorderik.

KFA gjennomførte siste runde med tilskuddsordningen i april 2020. Det ble vedtatt støtte til 54 prosjekter, geografisk fordelt over hele landet. KFA har også gjennomført fem workshops for unge håndverkere: i Nord-Trøndelag, Kristiansand, Drammen og på Lillehammer, samt en egen workshop for unge, kvinnelige håndverkere på Lillingstonheimen i Fjaler.

KFA delte også ut fire stipend til unge håndverkere. Stipendmidlene er øremerket deltakelse på TRE-seminaret på Hjerleid og Handverksdagene på Røros.

15 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen DNB

Med utgangspunkt i erfaringene med Kulturminner for alle søkte Fortidsminneforeningen Sparebankstiftelsen DNB om midler til prosjektet **Håndlag** og fikk tilslag på 15 millioner kroner fordelt over fem år. I Håndlag skal vi videreføre arbeidet med kurs i tradisjonshåndverk og stipend for unge håndverkere.

Stipendmottaker i 2020:
Sølve Leknes fra Ringerike.
Foto: Lars Erik Haugen

«Vi redder et kunstnerhjem»

Jorderik på Lillehammer er et prosjekt der målet er å sette bygningen i stand og så finne ny eier og ny bruk. Underveis er anleggsplassen også kursarena for elever. Her filmes kursleder Chris Nerdal av Andreas Dreyer og Kristina Skamsar i Herlig Film og TV. Foto: Fortidsminneforeningen

Fremgang for pilotprosjektet Jorderik

Fortidsminneforeningen ervervet sommeren 2019 eiendommen Jorderik på Lillehammer. Istandsettingsarbeidene kom godt i gang i 2020, blant annet ble alle vinduer sendt bort til restaurering. Atelieret var i så dårlig stand at laftekassen ble tatt ned for å bli restaurert i laftehall. Gjenbruk av så mye materiale som mulig prioriteres. Eksteriørarbeidene skal etter planen fullføres sommeren 2021.

Som del av istandsettingen på Jorderik ble det i juni avholdt kurs i vindusrestaurering for lærlinger i Innlandet.

Som del av formidlingsarbeidet rundt dette omfattende prosjektet har det også blitt produsert filmer underveis, med bruk av både eksterne og interne krefter.

RESULTAT

Fortidsminneforeningen

	Note	2020	2019
Driftsinntekter og driftskostnader			
Driftsstøtte	1	10 806 342	9 375 226
Medlemskontingent	2	3 639 092	3 318 951
Prosjektadministrasjon	3	908 315	1 022 002
Gaver og annen støtte	4	5 510 343	8 482 497
Refusjon MVA	5	2 266 308	1 803 865
Annen driftsinntekt	6	-	239 438
Salgsinntekter	7	28 880	79 253
Bidrag publikasjoner		20 000	30 000
Annonsealg publikasjoner		251 170	221 550
Innbetalt til felles vedlikeholdsfond	8	223 034	350 477
Prosjektstøtte	3	23 388 806	30 338 960
Driftsinntekter Borgund	2200	28	3 047 474
Driftsinntekter Rasmusgården	2201	28	35 200
Driftsinntekter Per Amundsagården	2202	28	56 200
Driftsinntekter Garnisonsykehuset	2203	28	133 332
SUM DRIFTSINNEKTER		50 314 496	61 098 533
Prosjektkostnader	3	23 390 716	30 562 091
Forsikringer	9	543 186	543 022
Husleie	10	276 317	187 112
Strøm	11	77 958	66 845
Renhold og renovasjon	12	230 590	162 399
Øvrig drift	13	3 205 519	4 321 532
Varekostnad	14	85 153	110 109
Kostnader publikasjoner	15	1 076 661	948 669
Overføringer til avdelingene	16	2 321 344	2 114 120
Lønn og annen personalkostnad	17	10 476 713	8 992 148
Revisjon, regnskap, juridisk hjelp	18	413 865	481 112
Reise styret og administrasjon		367 432	1 054 534
Representantskapsmøte		149 344	589 617
Leder- og stabsmøte		5 237	130 770
Øvrige møter og opplæring ansatte		37 584	83 243
Avskrivinger	19	211 406	277 671
Kostnader knyttet til felles vedlikeholdsfond		173 694	-
Tap på fordringer		-	-
Gebyrer		37 899	38 571
Driftskostnader Borgund	2200	28	2 588 821
Driftskostnader Rasmusgården	2201	28	108 431
Driftskostnader Per Amundsagården	2202	28	116 868
Driftskostnader Garnisonsykehuset	2203	28	226 712
SUM DRIFTSKOSTNADER		46 121 451	55 188 605
DRIFTSRESULTAT		4 193 045	5 909 929
Finnansinntekter og kostnader			
RESULTAT AV FINANSPOSTER		3 924	12 442
ÅRSRESULTAT		4 196 970	5 922 371
Overføringer og disponeringer			
Overføring til vedlikeholdsfond søkbare midler	8,27	49 340	350 477
Overføring til egenkapital	27	4 147 630	5 571 894
Sum disponert		4 196 970	5 922 370

RESULTAT

Fortidsminneforeningen

	Note	Organisasjon 10	Eiendom 20	Publikasjon 30	2020	2019
Driftsinntekter og driftskostnader						
Driftsstøtte	1	2 907 745	6 929 345	969 252	10 806 342	9 375 226
Medlemskontingent	2	3 005 492	-	633 600	3 639 092	3 318 951
Prosjektadministrasjon	3	458 164	450 150	-	908 315	1 022 002
Gaver og annen støtte	4	5 410 343	100 000	-	5 510 343	8 482 497
Refusjon MVA	5	2 266 308	-	-	2 266 308	1 803 865
Annen driftsinntekt	6	-	-	-	-	239 438
Salgsinntekter	7	13 029	-	15 851	28 880	79 253
Bidrag publikasjoner		-	-	20 000	20 000	30 000
Annonsesalg publikasjoner		-	-	251 170	251 170	221 550
Innbetalt til felles vedlikeholdsfond	8	-	223 034	-	223 034	350 477
Prosjektstøtte	3	9 621 451	13 767 355	-	23 388 806	30 338 960
Driftsinntekter Borgund	28		3 047 474		3 047 474	5 591 138
Driftsinntekter Rasmusgården	28		35 200		35 200	54 900
Driftsinntekter Per Amundsagården	28		56 200		56 200	61 700
Driftsinntekter Garnisonsykehuset	28		133 332		133 332	128 577
SUM DRIFTSINNTEKTER		23 682 532	24 742 090	1 889 873	50 314 496	61 098 533
Prosjektkostnader	3	9 621 451	13 769 266	-	23 390 716	30 562 091
Forsikringer	9	30 353	512 833	-	543 186	543 022
Husleie	10	214 781	61 536	-	276 317	187 112
Strøm	11	77 958	-	-	77 958	66 845
Renhold og renovasjon	12	230 590	-	-	230 590	162 399
Øvrig drift	13	1 509 882	1 491 708	203 930	3 205 519	4 321 532
Varekostnad	14	85 153	-	-	85 153	110 109
Kostnader publikasjoner	15	-	-	1 076 661	1 076 661	948 669
Overføringer til avdelingene	16	1 699 328	622 016	-	2 321 344	2 114 120
Lønn og annen personalkostnad	17	4 204 306	4 735 936	1 536 471	10 476 713	8 992 148
Revisjon, regnskap, juridisk hjelp	18	330 032	83 833	-	413 865	481 112
Reise styret og administrasjon		195 088	115 937	56 407	367 432	1 054 534
Representantskapsmøte		149 344	-	-	149 344	589 617
Leder- og stabsmøte		5 237	-	-	5 237	130 770
Øvrige møter og opplæring ansatte		14 917	22 667	-	37 584	83 243
Avskrivninger	19	195 098	5 302	11 006	211 406	277 671
Kostnader knyttet til felles vedlikeholdsfond		-	173 694	-	173 694	-
Tap på fordringer		-	-	-	-	-
Gebyrer		36 802	1 096	-	37 899	38 571
Driftskostnader Borgund	28		2 588 821		2 588 821	4 148 757
Driftskostnader Rasmusgården	28		108 431		108 431	111 997
Driftskostnader Per Amundsagården	28		116 868		116 868	79 440
Driftskostnader Garnisonsykehuset	28		226 712		226 712	184 846
SUM DRIFTSKOSTNADER		18 600 319	24 636 656	2 884 475	46 121 451	55 188 605
DRIFTSRESULTAT		5 082 213	105 434	-994 602	4 193 045	5 909 929
Finnansinntekter og kostnader						
RESULTAT AV FINANSPOSTER		3 037	888	-	3 924	12 442
ÅRSRESULTAT		5 085 250	106 322	-994 602	4 196 970	5 922 371
Overføringer og disponeringer						
Overføring til vedlikeholdsfond søkbare midler	8,27		49 340		49 340	350 477
Overføring til egenkapital	27	5 085 250	56 982	-994 602	4 147 630	5 571 894
Sum disponert		5 085 250	106 322	-994 602	4 196 970	5 922 370

Balanse

Fortidsminneforeningen

EIENDELER	Note	2020	2019
<u>Anleggsmidler</u>			
Borgund besøkssenter - ombygging	19, 28	882 455	1 004 173
Bygninger Garnison og Lillingstonheimen	19, 28	801 836	740 320
Inventar, kontormaskiner, nettside	19, 28	530 090	446 352
SUM ANLEGGSMIDLER		2 214 381	2 190 846
<u>Omløpsmidler</u>			
Arv leilighet BA20		-	3 300 000
Jorderik eiendom for videresalg	29	7 949 331	-
Bankinnskudd og kontanter	20	29 847 479	31 601 432
MVA til gode	21	136 162	124 700
Kundefordringer	21	330 116	504 337
Andre fordringer	21	3 433 330	132 150
Beholdning trykksaker og andre varer	22	593 277	426 338
Periodisering av prosjektmidler			-
SUM OMLØPSMIDLER		42 289 696	36 088 957
<u>SUM EIENDELER</u>		<u>44 504 077</u>	<u>38 279 802</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Vedlikeholdsfond søkbare midler	8	399 817	350 477
Annen egenkapital	27	20 631 807	16 484 177
<u>SUM EGENKAPITAL</u>		<u>21 031 623</u>	<u>16 834 654</u>
Kortsiktig gjeld			
Skyldig skatt og arbeidsgiveravgift	23	1 214 860	1 203 874
Leverandørgjeld	24	3 285 495	3 882 323
Påløpt lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift	25	1 702 980	1 662 712
Annen kortsiktig gjeld	26	80 810	2 091 332
Periodisering av prosjektmidler	3	17 188 310	12 604 908
SUM KORTSIKTIG GJELD		23 472 454	21 445 149
<u>SUM EGENKAPITAL OG GJELD</u>		<u>44 504 077</u>	<u>38 279 802</u>

Oslo, 19. mars 2021

(sign)
Margrethe Stang
Styreleder

(sign)
Trude Knutzen Knagenhjelm
Nestleder

(sign)
Eline Holdø
Styremedlem

(sign)
Ole Jakob Holt
Styremedlem

(sign)
Elisabeth Erke
Styremedlem

(sign)
Ola H. Fjeldheim
Generalsekretær

FONDS per 31.12.20

Fischer/Lindsay fondet

Miletjærefondet

Inntekter

Salg av tjære og kull		275 200
Tilskudd	50 000	
Renter inntekter	287	159
Sum inntekter	50 287	275 359

Kostnader

Reisekostnader		
Kjøp av tjære m.v.		261 754
Administrasjonskostnader		33 000
Bankgebyr		40
Andre driftskostnader		24 714
Sum kostnader	0	319 508

Årets overskudd/underskudd	50 287	
Overført kapital konto	50 287	-44 149

EIENDELER

Omløpsmidler

Beholdning tjære og kull		67 750
Bankinnskudd	122 070	1 197 180
Kundefordringer		0
Sum omløpsmidler	122 070	1 264 930

SUM EIENDELER	122 070	1 264 930
----------------------	----------------	------------------

EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Fast kapital 01.01.20	35 000	
Tilført fast kapital 2020		
Fast kapital 31.12.20	35 000	0

Disp.kapital 01.01.20	36 783	1 262 785
Endringer disp. midler 2020	50 287	-44 149
Disp. kapital 31.12.20	87 070	1 218 636

Sum egenkapital	122 070	1 218 636
------------------------	----------------	------------------

Gjeld

Leverandørgjeld		46 294
Kortsiktig gjeld		
Sum gjeld	0	46 294

SUM EGENKAPITAL OG GJELD	122 070	1 264 930
---------------------------------	----------------	------------------

Noter til regnskapet for 2020

Regnskapsprinsipper og virkninger av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk for små foretak.

Prinsipper for inntektsføring og kostnadsføring:

- Foreningen har lagt transaksjonsprinsippet til grunn for regnskapsføring og måling. Inntektene er resultatført når de er opptjent og utgiftene er kostnadsført i samme periode som tilhørende inntekter.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler:

- Eiendeler ment til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som omløpsmidler.
- Fordringer som skal tilbakebetales innen et år fra etableringstidspunktet er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er samme ettårs grense lagt til grunn. Foreningen har ingen gjeld som forfaller senere enn 5 år etter regnskapsårets utgang.
- Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost, men nedskrevet til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varige driftsmidler:

- Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag for avskrivninger.

Fordringer:

- Utestående fordringer er bokført til pålydende beløp redusert for påregnelig tap. Avsetning til tap er foretatt på grunnlag av individuell vurdering.

1. Driftstilskudd fra KLD

<i>Adm/org:</i>		3.876.997
<i>Museum og eiendom:</i>		
Midler videreført fra 2019	1.929.345	
Tilskudd 2020	<u>5.000.000</u>	<u>6.929.345</u>
Sum bokført driftstilskudd 2020		10.806.342

2. Medlemskontingent

Antall 31.12.20:

Medlemmer med årbok	3 911	
Medlemmer uten årbok	2 146	
Medlem uten publikasjoner	687	
Ungdom/Studentmedlemmer	226	
Ungdom/Studentmedlemmer med årbok	83	
Kollektive medlemmer	28	
Kampanjepris 2020	235	
Æresmedlemmer	2	
Livsvarige medlemmer	46	
Gratismedlemmer	<u>47</u>	
SUM medlemmer/kontingenter	7 411	kr 3 639 092

3. Prosjekter

Denne noten gjelder flg. poster i regnskapet: Prosjektstøtte, prosjektadministrasjon og prosjektkostnader. Udisponerte prosjektmidler er overført til neste år.

Adm/org	
<u>Inntekter</u>	
Prosjektmidler videreført fra 2019	12 857 767
Prosjekttilskudd inneværende år	8 700 000
Prosjektmidler videreført til 2021	-11 936 316
Sum bokført prosjektmidler adm/org	9 621 451
<u>Kostnader:</u>	
Kulturminner for alle	9 163 286
Administrasjonskostnader overført til adm/org	458 165
Sum bokførte prosjektkostn. adm/org	9 621 451

Museum og eiendom:	
<u>Inntekter:</u>	
Prosjektmidler videreført fra 2019	-252 859
Prosjekttilskudd inneværende år	19 272 208
Prosjektmidler videreført til 2021	-5 251 994
Sum bokført prosjektmidler eiendom	13 767 355
<u>Kostnader:</u>	
Abborhøgda - istandsetting av bygninger	643 406
Hopperstad servicebygg - forstudie	250 000
Hopperstad - nytt videoovervåkingsanlegg	83 591
Hopperstad - tjæring	850 020
Hove innbruddsalarm	68 472
Hustad kirke - brannsikring	205 626
Jorderike - overført til drift (eiendom for salg)	-2 592 778
Kulturminneloft Buskerud	22 500
Kvernes - arkeologi ifbm brannsikring	111 959
Kvernes - forberedelse teknisk rom	114 981
Kvernes - istandsetting av eksteriør	52 758
Kvernes - klargjøring video og nytt slangeskap	1 196 261
Logtun - Istandsetting av eksteriør	20 830
Munkeby kloster (ruinprogrammet)	386 935
Nore og Uvdal - oppgradering utvendig slokkeanlegg	1 352 406
Reins kloster (ruinprogrammet)	55 263
Rødven - Forberedelse utskifting videoovervåkingsanlegg	64 383
Rødven - installasjon videoovervåkingsanlegg	1 525 376
Rødven - tjæring	128 852
Sikringsanlegg/tilsynshavere	1 615 319
Steinvikholm (ruinprogrammet)	1 334 278
Tautra - tilstandsvurdering og rådgivning	103 442
Tautra (ruinprogrammet)	1 514 288
Torpo - høytrykksflasker	30 415
Torpo - nytt videoovervåkingsanlegg	53 701
Torpo - tjæring	552 708
Urnes - buffersonplan	5 050
Urnes - fornying innv. slokkeanl.	836 490
Urnes - Nordportal, dokumentasjon, sikring	409 414
Urnes - skade i takkonstruksjon	119 338
Urnes - scanning nordportal	827 098
Uvdal brannsikring - port i kirkegårdsmur	42 491
Verdensarvsenter Urnes - bygging - overført til drift	-63 752
Verdensarvsenter Urnes - Nordportal rekonstruksjon	219 131
Verdensarvsenter Urnes autorisasjon	1 211 864
Administrasjonskostnader overført Museum og eiendom	417 150
Sum bokførte prosjektkostnader eiendommer	13 769 266

Sluttopstilling prosjekter			
	Avd 10	Avd 20	Sum
Sum prosjektinntekter	9 621 451	13 767 355	23 388 806
Sum prosjektkostnader	9 621 451	13 769 266	23 390 717
Sum periodiserte prosjektmidler	11 936 316	5 251 993	17 188 310
Sum adm.godtgjørelse (inkl. Miletjærefondet)	458 165	450 150	908 315

4. Gaver og annen støtte

Bidrag fra private givere	156 898
Rest av solgt arvet leilighet inntektsført 2020	222 756
Gaveforsterking/støtte fra Kulturdepartementet vedr. 2019 og 2020	5 130 689
Sum gaver/støtte	5 510 343

5. Refusjon av mva

Kompensasjon etter søknad for merutgifter i 2020	2 266 308
--	-----------

6. Annen driftsinntekt

Ingen viderefakturering av kostnader representantskapsmøte 2020

7. Salgsinntekter

Salg av bøker, trykksaker og souvenirer/profileringsartikler i Dronningens gate

8. Vedlikeholdsfond

Innbetalt ihht forvaltningsavtaler for eiendommene. Avsatt til øremerket egenkapital – søkbare midler 2021.

9. Forsikringer

Forsikringer av eiendommene, inventar, datautstyr, driftsavbrudd, ansvar.

10. Husleie

Gjelder hovedkontoret i Dronningens gate, leilighet BA20 (arv), Rådhusgt. og fjernlager.

11. Strøm

Gjelder hovedkontoret i Dronningens gate.

12. Renhold og renovasjon

Gjelder renovasjon og renhold i Dronningens gate.

13. Øvrig drift

Denne posten består av flg.:

Inventar, rekvisita, kontormaskiner	232 211
IT-kostnader, lisenser, telefon	1 107 606
Vedlikehold bygninger og utstyr, kostn. Lokaler	257 412
Trykking, markedsføring	93 565
Aviser, kontingenter	126 916
Porto, adressering	121 303
Andre kostnader	186 010
Sikringsarbeid	191 850
Formidling	338 371
Verdensarvsenter Urnes forprosjekt	492 613
Servicebygg Hopperstad	57 663
Sum	3 205 519

14. Varekostnader/vareinnkjøp

Vedrører innkjøp av bøker og suvenirer, korrigeret for lagerendring.

15. Kostnad publikasjoner

Gjelder utgifter til trykking, porto og andre tjenester ved utgivelse av Årboka og Fortidsvern.

16. Overføringer til avdelingene

Andel av kontingent	1 418 125
Aktivitetsstøtte til lokallag	258 703
Gaver øremerket avdelinger	22 500
<u>Museum og eiendom – midler overført</u>	<u>622 016</u>
Sum overføringer	2 321 344

17. Lønn og annen personalkostnad

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2020	2019
Lønninger	8 852 206	7 322 035
Arbeidsgiveravgift	1 229 005	1 184 805
Pensjonskostnader	132 801	206 889
Styrehonorar	90 000	90 000
Andre Lønnskostnader	172 700	188 419
<u>Totale lønnskostnader</u>	<u>10 476 713</u>	<u>8 992 148</u>
Antall ansatte/årsverk	17	17

Lønn til daglig leder utgjorde kr 822 200, samt kr 4 392 i andre godtgjørelser. Styret har i 2020 fått godtgjørelse kr 90 000. I tillegg er lønnskostnader henført til prosjektkostnader kr 4 661 220. Foreningen er pliktig til å ha en obligatorisk tjenestepensjonsordning, og har en ordning som tilfredsstillende lovkravet.

18. Revisjon, regnskap og juridisk hjelp

Revisjon av regnskaper for foreningen og fond	152 677
Lisenser og support regnskap og lønn	194 804
<u>Juridisk assistanse</u>	<u>66 384</u>
Sum	413 865

Av revisjonshonorarer utgjør kr 54 000 honorar for bistand

19. Avskrivninger

I 2020 ble det foretatt flg. avskrivninger:

Driftsmiddel	Avskrivnings- sats	Kostpris 01.01.20	Tilgang 2020	Avgang 2020	Akk avskrivninger 31.12.20	Bokført verdi 31.12.20	Årets avskrivninger
Bygninger	5-10	2 782 393	169 928		1 268 030	1 684 291	230 129
Driftsløsøre	20-33,3	970 454	34 400		792 559	212 295	156 797
Nettside	20	768 847	296 146		747 194	317 799	90 010
Sum		4 521 694	500 474		2 807 783	2 214 385	476 936
Pr. sted:							
Avskrivninger Borgund - note 28							158 409
Avskrivninger Garnisonsykehuset - note 28							103 109
Avskrivninger KFA (inkludert i prosjektkostnader)							4 012
Avskrivninger adm/org							211 406

20. Kontanter, bank

Kontanter	7 185
<u>Bank</u>	<u>29 840 294</u>
Sum	29 847 479

21. Kunder, utestående fordringer

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for påregnelig tap. Av utestående har ingenting blitt avsatt som dekning for tap. Foreningen har ikke fordringer som forfaller senere enn ett år etter regnskapsårets utgang.

22. Beholdning bøker, tidsskrifter og materiell

Varelager Dronningensgate 11	238 670
<u>Varelager Borgund besøkssenter</u>	<u>354 607</u>
Sum varelager	593 277

Varebeholdningen er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

23. Skyldig skatt og arbeidsgiveravgift

Skyldig forskuddstrekk	811 944
Skyldig arbeidsgiveravgift	402 916
Sum	1 214 860

24. Leverandørgjeld

Posten gjelder ordinær leverandørgjeld.

25. Påløpt lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift

Skyldige feriepenger	1 492 533
Skyldig arbeidsgiveravgift av feriepenger	210 447
Sum	1 702 980

26. Annen kortsiktig gjeld

Periodiseringer	80 810
-----------------	--------

27. Egenkapital

Egenkapital pr 1.1.20	16 834 654
Overskudd pr. 31.12.20	4 196 970
Fri egenkapital pr. 31.12.20	20 631 807
Øremerket egenkapital pr. 31.12.20	399 817
EK pr. 31.12.2020	21 031 624

28. Eiendommene

	Borgund	Rasmusgården	Per Amundsagården	Garnisonsykehuset
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	1 656 247			
Leieinntekter		35 200	56 200	133 332
Andre inntekter	75			
Tilskudd korona	1 391 227			
Sum inntekter	3 047 549	35 200	56 200	133 332
Driftskostnader				
Varekostnader	354 550			
Lønnskostnader	1 520 373	18 206	23 757	
Avskrivning driftsmidler	36 691			
Avskrivning bygninger	121 718			103 109
Andre driftskostnader	555 489	90 225	93 111	123 603
Sum kostnader	2 588 821	108 431	116 868	226 712
Driftsresultat	458 728	-73 231	-60 668	-93 380

29. Foreningen kjøpte Jorderik i 2019 av verneverdige grunner, og hensikten er istandsetting og videresalg til en kjøper som tilsvarende våre formål. I regnskapet er dette å anse som en beholdning for videresalg, og er således behandlet som et omløpsmiddel i balansen.

Til årsmøtet i
Fortidsminneforeningen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Fortidsminneforeningen som viser et overskudd på kr. 4.196.970.-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av foreningens finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foreningen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsmeldingen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til foreningens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

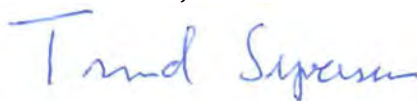
Uttalelse om øvrige lovmessige krav for Fortidsminneforeningen

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foreningens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stabekk, 13. mai 2021

Revisjon1 Nor AS

Trond Syversen
statsautorisert revisor

En av kapitelene i Urnes stavkirke. Motivet er gjengitt i Fortidsminneforeningens logo.
Foto: Jiri Havran

ÅRSMELDING 2020

Fortidsminneforeningen
Dronningens gate 11, 0152 Oslo

Forsiden: Visualisering av
utstillingen «Tre og tro gjennom
tusen år», Urnes verdensarvsenter
Illustrasjon: Miksmaster Creative